Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001692

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-05-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литовченко Степан Олександрович
2. STEPAN O. LYTOVCHENKO

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОП 51167 Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії в Українській медичній стоматологічній академії за спеціальністю 222 – Медицина

Дата захисту: 09-07-2025

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9156

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76, 76.29, 76.29.41

Тема дисертації:

1. Взаємозв’язок патології опорно-рухового та зубощелепного апарату у дітей

2. Interrelation of pathology of the musculoskeletal and dentomaxillary system in children

Реферат/анотація:

1. Литовченко С.О. Взаємозв’язок патології опорно-рухового та зубощелепного апарату у дітей. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. В дисертації наведено теоретичне узагальнення та варіант розв’язання актуального наукового завдання – розробка алгоритму ранньої діагностики, визначення шляхів лікувально-профілактичних заходів для покращення діагностики, раннього виявлення та результатів лікування хворих дитячого віку із комбінованою патологією опорно-рухового та зубощелепного апарат. Дисертаційне дослідження складалось з трьох етапів. На першому етапі було проведено клінічний ортопедичний огляд 424 дітей віком від 5 до 17 років, які зверталися для проходження профілактичного огляду до ортопеда-травматолога дитячого в 2022 році із врахуванням результатів попередніх стоматологічних оглядів. Провівши статистичний аналіз отриманих даних та визначивши показники кореляції було підтверджено наявність коморбідності патології опорно-рухового апарату (ОРА) та зубощелепного апарату (ЗЩА), а саме у дітей зі сколіотичною деформацією порушення прикусу виявлялись достовірно частіше – у 68% дітей проти 54,7% у дітей без сколіотичної деформації (контрольна група)

(p=0,04), що підтвердило наявність взаємозв'язку. На другому етапі для об'єктивізації та оцінки якісних параметрів було проведено аналіз телерентгенограм голови та шиї 22 дітей (середній вік 12 років), які потребували проведення ортодонтичного лікування. Аналіз цефалометричних даних за Steiner та кутових показників шийного відділу хребта виявив достовірний взаємозв'язок між показниками кутів, що характеризують сагітальну поставу шийного відділу хребта та положенням різців. Між шийними кутовими параметрами встановлено позитивний кореляційний зв'язок між кутами Oc-C2 та C1-C2 (ɒ = 0.71; p < 0.001), негативну кореляцію між Oc-C2 та C2-C5 (ɒ = -0.54; p = 0.01). Також виявлена негативна кореляція між C1-C2 та C2-C5 (ɒ = -0.42; p = 0.05). Для кута C1-C2 існує значуща позитивна кореляція з кутом SN-OcP (ɒ = 0.44; p = 0.043) та негативна кореляція з показником 1uNA (ɒ = -0.43; p = 0.048). Параметр C2-C5 мав значущий негативний зв'язок з міжрізцевим кутом (II) (ɒ = -0.44; p = 0.042), позитивний зв'язок показником 1uNA (ɒ = 0.68; p < 0.001) та позитивний зв'язок з показником 1l-NB (ɒ = 0.45; p = 0.035). Щодо параметра Oc-C2, було визначено значущі негативні кореляції з міжрізцевим кутом (II) (ɒ = -0.54; p = 0.009), кутом Max1-NA (ɒ = -0.54; p = 0.009), кутом Max1-SN (ɒ = -0.48; p = 0.024) та показником 1uNA (ɒ = -0.50; p = 0.019). На третьому етапі для поглиблення аналізу динаміки взаємозв'язків між антропологічними характеристиками, фізичною активністю та станом ОРА та ЗЩА було проведено ретроспективний аналіз медичної документації 78 дітей віком 14–17 років (середній вік 15,5 років) за 2019–2020 та 2023 рр. Оцінювались показники наявності ортопедичної, стоматологічної патології та зміни в антропометричних показниках. Доведено, що більший зріст (177,0 см проти 170,0 см, p=0,008) та інтенсивніший приріст зросту (15,0 см проти 9,0 см, p=0,032) асоціюються з ортопедичними порушеннями, а менший приріст маси тіла (8,34 кг проти 13,89 кг, p=0,019) – зі стоматологічною патологією. Додатково для оцінки модулюючого впливу фізичної активності на стан ОРА та ЗЩА було проведено оцінку стану ОРА і ЗЩА у 86 дітей віком 10–17 років (входили до 424 дітей з першого етапу), про яких була доступна інформація щодо фізичних навантажень. В обраній групі 54 дитини займалися спортом понад 6 годин на тиждень. Дані дослідження свідчать про відсутність певного зв'язку рівня фізичної активності та ортопедичної патології (75,93% проти 84,38%, p=0,42) чи порушень прикусу (59,26% проти 59,38%, p>0,999). В той же час визначена кореляція занять спортом з меншими показниками оцінки гіпермобільності суглобів (медіана 2,0 проти 3,5, p=0,021). Консолідація даних та аналіз результатів дозволили сформулювати рекомендації для дитячих ортопедів-травматологів та стоматологів: інтегрувати антропометричні дані, оцінку постави та рівень фізичної активності у профілактичні огляди, розробити рекомендації доступних методів самодіагностики (вимірювання зросту, тест Адамса, шкала Бейтона) для батьків та рекомендувати дані підходи для вирішення проблеми раннього виявлення та профілактики патологій ОРА і ЗЩА у дітей.

2. Lytovchenko S.O. Interrelation of pathology of the musculoskeletal and dentomaxillary system in children. – Qualifying scientific work as a manuscript. In the dissertation, a theoretical generalization and a variant solution to an actual scientific problem are presented – the development of an algorithm for early diagnosis, determination of ways for therapeutic and prophylactic measures to improve diagnosis, early detection, and treatment results of pediatric patients with combined pathology of the musculoskeletal and dentoalveolar systems. The dissertation research consisted of three stages. At the first stage, a clinical orthopedic examination of 424 children aged 5 to 17 years was conducted, who applied for a preventive examination to a pediatric orthopedist-traumatologist in 2022, taking into account the results of previous dental examinations. Having conducted a statistical analysis of the obtained data and determined correlation indicators, the presence of comorbidity of pathology of the musculoskeletal (MSS) and the dentomaxillary apparatus (DAA) was confirmed, namely in children with scoliotic deformity, dysgnathia was detected significantly more often, specifically malocclusion (dysgnathia) was detected in 68% of children compared to 54.7% in children without scoliotic deformity (control group) (p=0.04), which confirmed the presence of an interrelation. At the second stage, for objectification and assessment of qualitative parameters, an analysis of teleradiographs of the head and neck of 22 children (average age 12 years) requiring orthodontic treatment was conducted. Analysis of cephalometric data according to Steiner and angular indicators of the cervical spine revealed a reliable interrelation between the indicators of angles characterizing the sagittal posture of the cervical spine and the position of the incisors. Among the cervical angular parameters, a positive

correlation was established between the Oc-C2 and C1-C2 angles (□ = 0.71; p < 0.001), a negative correlation between Oc-C2 and C2-C5 (□ = -0.54; p = 0.01). Also, a negative correlation was found between C1-C2 and C2-C5 (□ = -0.42; p = 0.05). For the C1-C2 angle, there is a statistically significant positive correlation with the SN-OcP angle (□ = 0.44; p = 0.043) and a negative correlation with the 1uNA indicator (□ = -0.43; p = 0.048). The C2-C5 parameter had a significant negative correlation with the interincisal angle (II) (□ = -0.44; p = 0.042), a positive correlation with the 1uNA indicator (□ = 0.68; p < 0.001), and a positive correlation with the 1l-NB indicator (□ = 0.45; p = 0.035). Regarding the Oc-C2 parameter, significant negative correlations were determined with the interincisal angle (II) (□ = -0.54; p = 0.009), the Max1-NA angle (□ = -0.54; p = 0.009), the Max1-SN angle (□ = -0.48; p = 0.024), and the 1uNA indicator (□ = -0.50; p = 0.019). At the third stage, to deepen the analysis of the dynamics of interrelations between anthropological characteristics, physical activity, and the state of the MSS and DAA, a retrospective analysis of the medical documentation of 78 children aged 14–17 years (average age 15.5 years) for 2019–2020 and 2023 was conducted. Indicators of the presence of orthopedic, dental pathology, and changes in anthropometric indicators were evaluated. It was proven that greater height (177.0 cm vs 170.0 cm, p=0.008) and more intensive height gain (15.0 cm vs 9.0 cm, p=0.032) were associated with orthopedic disorder presence, and lesser body mass gain (8.34 kg vs 13.89 kg, p=0.019) – with dental pathology presence. Additionally, to assess the modulating influence of physical activity on the state of the MSS and DAA, an assessment of the state of the MSS and DAA was conducted in 86 children aged 10–17 years (included in the 424 children from the first stage), for whom data on the duration and nature of physical activity were available. In the selected group, 54 children engaged in sports for more than 6 hours per week. The study data indicate the absence of a statistically significant correlation between the level of physical activity and orthopedic pathology presence (75.93% vs 84.38%, p=0.42) or malocclusions (59.26% vs 59.38%, p>0.999) in the sample. At the same time, a correlation was identified between participation in sports and lower indicators of Beighton joint mobility assessment (median 2.0 vs 3.5, p=0.021). Consolidation of data and analysis of results allowed formulating recommendations for pediatric orthopedists-traumatologists and dentists: integrate anthropometric data, posture assessment, and physical activity level into preventive examinations, develop recommendations for accessible self-diagnosis methods (height measurement, Adams test, Beighton score) for parents, and recommend these approaches to address the problem of early detection and prevention of MSS and DAA pathologies in children.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Литовченко СО, Пелипенко ОВ, Малик СВ, Березан ОІ, Люблінська ІО. Роль скринінгів у діагностиці дитячої ортопедичної та стоматологічної патології. Вісник проблем біології і медицини. 2023; вип.1 (168):200–6.
- Lytovchenko S.O., Pelypenko O.V., Danyliv O. D. Influence of the neck posture on the masticatory apparatus in children. Acta Balneol. 2023; VOL.LXV, 5(177): 315-319. https://doi.org/10.36740/ABAL202305108
- Литовченко С. (2023). Особливості кореляції порушень опорно-рухової та зубощелепної системи з підвищеними фізичними навантаженнями у дітей. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії, 23(4), 135-140. https://doi.org/10.31718/2077-1096.23.4.135
- Литовченко С.О. (2024). Оцінка впливу фізичної активності на ортопедичне та ортодонтичне здоров'я у дітей. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії, 24(4), 97-102. https://doi.org/10.31718/2077-1096.24.4.97

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U002528

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пелипенко Олександр Васильович
2. Oleksandr V. Pelypenko

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9010-3163

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корж Микола Олексійович
2. MYKOLA O. KORZH

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.21

Ідентифікатор ORCID ID: 02012214

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут патології хребта та суглобів імені професора М. І. Ситенка Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012214

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Левицький Анатолій Феодосійович

2. ANATOLII F. LEVYTSKYI

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4440-2090

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марциняк Степан Михайлович

2. Stepan M. Martsyniak

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.21

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4906-1691

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Смаглюк Любов Вікентіївна

2. LIUBOV V. SMAHLIUK

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7030-8313

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Ксьонз Ігор Володимирович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Ксьонз Ігор Володимирович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Прихідько Олена Олексіївна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

